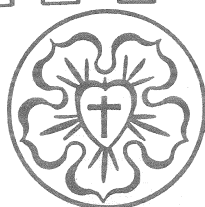

OROSHÁZI HARANGSZÓ

EVANGÉLIKUS EGYHÁZKÖZSÉG LAPJA

1994. IV. 1

I. ÉVFOLYAM 2. SZÁM

Ára : 20 Ft

E M L É K E Z É S E K

Orosháza Önkormányzata nevében tisztelettel köszöntöm városunk negyedik lapját, az „Orosházi Harangszót”. A város vezetősége számára örömet jelent az, ha a településünkön a gazdasági és kulturális eredmények mellett a hitélet is erősödik.

Talán szokatlan a hitre hivatkozni, pedig nehezen képzelhető el, hogy a Győr-Sopron és Vas Megyéből elűzött ősök hit nélkül megmaradtak volna. 18 év alatt kétszer kellett elhagyni otthonaikat, templomukat és szeretteik sírját. A Tolna megyei Zombán 18 évig reménykedtek, de a földesúr vallási türelmetlensége miatt ott sem maradhattak. Kocsira rakták harangjukat, átkeltek a Dunán és a Tiszán és 1744. tavaszán lelkészükkel és tanítójukkal megérkeztek erre a török pusztította és vízállásos Orosházára.

Az idegyekvő ősök mindenütt elnéptelenedett, romokban heverő falvak mellett háladtak el. Csak a folyóvizek környékén volt emberi élet, ott ahol a nádas menedéket tudott adni a magyarnak. Szánalmas volt a vidék és sajnálatra méltók voltak az érkezők. A biblia szerint ők azonban gazdagok voltak: erős volt a hitük, bíztak erejükben. Szorgalommal, igyekezettel, külső segítség nélkül építették fel otthonaikat és iskoláikat. Asszonyaik gyermekeket szültek és nevelték őket. Sokasodtak és új földeket vásároltak a szomszédos uradalmaktól. Csodálatra méltó, szinte hihetetlen, hogy ideérkezésük után 42 évre fölépítették nagy templomukat, amely ma is áll és műemlék.

Századunk a XX. század két világháborút is zúdított népünkre. A kultúrembereknek ősi szokásuk, hogy a háború befejezése után hőseiknek, vagy áldozataiknak emléket állítanak. Így volt ez hazánkban is 8 évvel az I. Világháború befejezése után, amikor is a város központjában felállították Pásztor János szobrászművész alkotását, mely emléknak megtisztelő, az Árpád-kertnek pedig szép dísz. Ezen a bronzszobron kívül Gyopároson a Hősök ligetében 1156 fát ültettek, az elesett 1156 orosházi katona emlékére, míg az Evangélikus templomban a 800 evangélikus katona nevét márványtablakon örökítették meg. A II. Világháború után az or-

szág vezetői nem gondoltak emlékművek felállítására, hiszen szótárunkban a magyar katona bűnös emberként szerepelt. Az áldozatok hozzátartozói jobbnak látták, ha csendben maradnak, nemhogy még nyíltan emlékezzenek is. Az évenkénti koszorúzáskor az üzemekből, szervezetekből kirendelt magyar koszorúzókat csak a szovjet és román katonák sírhelyére helyezhették el koszorúikat. Útjuk a magyarok sírkertje mellett vezetett el, oda azonban nemhogy egy koszorút, de még egy szál virágot sem tehettek. A magyar katona nem tehetett arról, hogy a frontra vitték, ő is olyan áldozat volt pedig, mint a másik oldal katonája.

Nekünk magyaroknak van okunk az emlékezésre. Orosháza népe is, települése is - évszázadokra visszamenőleg - a tragédiák sorozatára emlékezhet: az első Orosházát 1241-ben elpusztította a tatár, a másodikat 1595-ben pedig a török és azóta is mennyi tragédia. Az 1848-49-es és az 1956-os elfojtott forradalom és szabadságharc. Évszázadunknak két világháborúja és békeparancsai. A XX. század idegen földön fogant osztályharcos eszméje, mely lerombolt 1400 tanyát és szülővárosából elűzött 5000 embert. Minderre emlékezni kell.

1991-ben a Képviselő-testület határozatot hozott, egy a sorsunkat kifejező emlékmű felállításáról, kibővítve azzal is, hogy állítsunk méltó emléket Orosháza város újratelepítésének 250. évfordulójára.

A magyar nép történelme kicsiben itt van ebben a városban. S ha mi ezt mind egy történelmi emlékparkban mutatjuk be, sokmindent pótolni tudunk iskoláink hiányos történelemtanításában.

Dr. Gulyás Mihály
polgármester

H Ú S V É T I Ö R Ö M

Krisztus mondja: „Halott voltam, de íme élek örökkön örökké, és nálam vannak a halál és pokol kulcsai” Jel 1, 18.

Emberlétünk legizgalmasabb kérdését, a shakespeare-i „lenni vagy nem lenni” kérdést megválaszoló, ezért Krisztus egyházának egyik legfelemelőbb üzenetét hirdető ünnep húsvét. Ez az ünnep olyan eseményre megy vissza, amely fordulópont az emberiség életében. Krisztus meghalt a keresztfán. Halála valóságos, erre kijelölt személyek által ellenőrzött halál volt. Eltemették. Harmadnap, húsvét hajnalán az oda siető női követői üresen találták Jézus sírját. Feltámadt! A halál évmillióssal megállíthatatlan fájdalmas vonulatát Krisztus megtörte. A hitetlenek magyarázkodását, hogy a tanítványai éjjel elvitték Jézus holttestét és ismeretlen helyen eltemették, maga, a feltámadott Úr cáfolta meg. Megjelent tanítványainak, többször is, majd Pál leírása szerint több mint 500 embernek.

Ezért szólhat meg a megdicsőült Krisztus hitelesen egyrészt így: „Halott voltam.” A létnek abban a tartományában jártam,

amelyből az emberek számára eddig nem volt visszatérés. Keresztre feszítettek, kínos halál után eltemettek. Rajtam teljesedett be a prófécia: „kortársai közül ki törődött azal, hogy amikor kiirtják a földön élők közül, népe vétke miatt éri a büntetés” (Ezs. 53,8.). A halálom sokak vétke miatti büntetés önkéntes átvállalása, helyettes szenvedés. A küldetésemet betöltöttem. Mivel „nekem adatott minden hatalom...”, a halál felett is, így az nem tarthatott uralma alatt. Ezért mondhatja Krisztus: „de íme élek örökkön-örökké”. Jézus feltámadott, győzött az élet! Új értelmet nyert az élet. Felértékelődött az élet. Kitágult az élet. Nemcsak annyi az élet, amennyit abból lát, mert mi csak kicsiny részét látjuk annak, mint a hajósok a viharos tengeren úszó hatalmas jéghegyből is csak a hullámoktól ostromolt csúcsát szemlélhetik. Az élet teljességének kicsiny részét érzékelhetjük és élhetjük át ezen a földön. Létünk nagyobb része Isten mennyei világában teljesedik ki. Jézus ebből, a számunkra láthatatlan világból jött és arról hozott hírt, hogy az élet nem ér véget

a halállal. Van feltámadás, ezért van folytatás. Új formában, más minőségben, a földi élet korlátaitól és megkötöttségeitől, a szenvedésektől, gyötrelmekről megszabadulva folytatódik az életünk. Ez az örök élet, az üdvösség.

Az üdvösségbe való bejutás kulcsa Krisztusnál van. Ő szabadíthat ki a halál szorításából, ő nyithatja meg a szabadulás útját az elmúlásból. Ő tárhatja fel előttünk azt,

„Amit szem nem látott, fül nem hallott, és ember szíve meg sem sejtett, (azt készítette el az Isten az őt szeretőknek)” (1 Kor 2,9). Ehhez a már említett kulcsa Krisztus kegyelme: a bűnbocsánat és a hit ajándéka. Kérjük Őt, gyakoroljon felettünk is kegyelmet, hogy életünket ne a „halál, minden reménység sírja” (H.J. Iwand) határozza meg, hanem a feltámadás és örök élet boldogító hite, az élő reménység, az igazi húsvéti öröm.

Pintér János

„Akikért a Zombai harang szól...”

A zombai harang históriájának megjelenítése templomban és színpadon.

A jubileumi rendezvények sorozatában az egyházi ifjúság is méltóképpen szeretne megemlékezni a 250 éve történekről. A fiatalok színpadi játékában megelevenedik az immáron szimbólummá vált ZOMBAI HARANG, mint az egykori események hiteles tanúja.

„Jöjj, testvérem emlékezni, jöjj a múltat felidézni,

Halld, az ősök hangja hív, nyilván meg minden szív!”

Emlékezésre, múltunk felidezésére szólít fel a nyitó kórus. Megkapó kép tárul elénk. A középen egyszerű harangláb, kisharangja imára csendül, Zomba szorgos népe áhitatos énekkel gyülekezik az esti könyörgésre:

„A fényes nap immár elnyugodott. A föld színe sötétben maradt, Nappali fény éjjelle változott, Fáradtnak nyugodalmat hozott.”

Az est csendes áhítatába dörren bele Dóry báró kegyetlen, cinikus hangja:

„Enyém a föld és enyém a hit, enyém a lelked, te senki vagy itt...”

Dóry pribékjei is rázendítenek végsőkik fokozva a kis gyülekezet elkeseredését. Amint Dóry eltávozik kíséretével, feltör a zokogás a meggyötört jobbágyokból. Dénes tanító szomorú hangjában a hitvallás határozottsága, az elszántság érződik:

„Népem! Készülj az útra, nem otthonod már többé e föld...”

...elindulunk az ismeretlen felé, mint Mózes népe egykor, mi is az ígéret földjét keressük!”

A kis harang elindul az idegen tájakon új hazát keresni. A gyülekezet éneke biztatón hangzik:

„Ne csüggedj el, kicsiny sereg,

szívedet ne rémítse meg sok ádáz ellenség!”

Az előre küldött követek megállapodást kötöttek Harruckern báróval „Orosházára nézvést”. A bozotos, kihalt táj lehangoló, a követek mégis derűs reménységgel készülődnek alváshoz egy göcsörtös vén kőrtéfa alatt:

„Mindeddig megsegélt minket az Úristen, ez tán sem hágy el...”

Imaként hangzik szép népdal:

„Erdő mellett estvéledtem, subám fejem alá tettem,

összeteszem kétkezemet, úgy kérem jó Istenemet”

Én Istenem, adjál szállást, már meguntam a járkálást

A járkálást, a bujdosást, az idegen földön lakást”

Reggelre virradva megérkezik a harminc zombai család. Az ünnepi hangulatban lelkesülten és lelkesítően hangzik a szónoklat:

„Ünnepeljünk testvéreim,, S míg Orosháza áll, míg ember lakja e tájat, megemlékezvén ünnepelje ez dicső napot, Szent György napját...”

A kórus ujjongó éneke szép barokk orgonazenével keveredik, sőt korunk modern zenéje is megszólal néhány taktus erejéig. Még pusztá a föld, még nem áll a templom, de a hit szemével már a virágzó jövőt látják őseink.

„Az ünnepi óra elérkezett...”

Ma Szent György napja virradott...”

Hála az Úrnak! Amen!”

Hamarosan újra áll a kis harangláb, elkészül az Isten háza is. A gyülekezet meghívja első lelkészét, Horváth Andrást és az őskeresztény Confirma hangjai mellett beiktatja hivatalába.

„Erősítsd meg, Istenünk, amit cselekedtél értünk!”

Szerény a kezdet, de van reménység, mert Isten nemcsak a hatalmas dómok lakója. Erről vall a Reményik versre íródott kis dal:

„Én csak kis fatornyú templom vagyok,

Nem csúcsíves dóm, égbe szökkenő...”

... az én szívem is álmok temploma,

És Isten minden templomban lakik...”

A fatemplomtól a hatalmas kőtemplomig 42 éven át vezetett az út kétségek és reménységek között, de fölépült és hirdeti 250 év után is: Erős vár a mi istenünk!

A kis zombai harang szíve megszakadt már. Hányszor csendült örömnépre? Hány koporsót kísért el zengő hangja?...

Most néma tanuként áll templomunkban. Tanuja az ősök hitének, és tanuja a félévszázados dermedtségből feléledő gyülekezet élni akarásának.

HALLOD? - NÉMÁN IS ÉRTED SZÓL A ZOMBAI HARANG!

(Az ifjúság előadását április 17-én 18 órakor az ev. templomban ápr. 21-én 18 órakor a művelődési házban láthatják testvéreink)

Győri Gábor

Volt egyszer egy gimnázium... s lesz-e?

A magyar népmese kedves, kezdő gondolataiból kölcsönzött indítás a cím. Pedig nem mesei elemekkel átszőtt történetek megírására vállalkozik a haszontalan tollforgató, hanem Orosháza kulturtörténete kicsiny szelete bemutatására. Nosztalgia - bárki mondhatja, s talán mondja is csak a jelenben élő ember. A múlt meg - szépítő messzesége késztetett írásra - szól más. Biztos, hogy több, mint 50 év rostáján kihullanak (esetleg felerősödnek) a kellemes, a kellemetlen emlékek. Mindkettő az egyes emberé, neki szíve joga emlékeit rendezni. Akkor mi indukálja, hogy a csak 11 éves múlttal rendelkezett gimnáziumról e lap hátsó oldalán szó essék? Csak egy szó: "a tisztesség". Tisztesség, tisztelet azoknak, akik bábskondtak a gimnázium születéséért, nyilvános joga megszerzéséért, számos kudarcot elviselve küzdöttek, s e küzdelemben alakítottak olyan iskolai szellemiséget, mely a jelenben és a jövőben is egyaránt figyelmeztető, talán követendő lehet (?).

Az idősebb korú orosháziak emlékeznek a Komlói út 3., a Horthy Miklós út 3., a Bajcsy Zsilinszky út 3 szám alatt meghúzó-dó, külsejében igen szerény, mindig ugyanazon a helyen álló épületre. a „Vági-ház”-ra. Az épület belesimult abba az alföldi belsőégi településrendbe, mely bármely nagyközség települési arculatát jellemezte. Az előtte elmenő idegen azt hihette, hogy egy jómódú parasztház, de meghökkenhetett, ha a homlokzati feliratot olvasta: Evangélikus Gimnázium. Joggal csodálkozhatott, mert széles e rónán legalább egy emeletes volt a legtöbb középiskola. Az orosháziak büszkék voltak rá, mert lett. Hogyan? 1935-öt mutatott a naptár, az ország kilábalóban volt a gazdasági válságból, mikor a szépségi polgárcsaládból származó, Ig-lón érettségizett, teológiai tanulmányait Budapesten kezdett, majd azt Halléban folytatott Fürst Ervin orosházi evangélikus lelkész felkereste püspökét, dr Raffay Sándort, hogyan lehetne Orosházán az 1933-tól Mussulin Béla vezette, tanfolyami jelleggel működő magángimnáziumot átvenni, vagy egy új gimnáziumot alapítani?

A lelkész meghallásra talált. Mi vezette a messziről jött, a messzebb látó Fürst Ervint az evangélikus gimnázium alapítása szorgalmazásakor? A környezet, a magyarrá lett, hitében elkötelezett tudata, a „harmadik honalapítók” iránti tisztelete. A környezet: a település és az azt körülvevő községek lakosságának többsége protestáns; az ősköztől génjeibe ivódott a „güzü” életelv, életvitel és ez párosult e vidéken is történelmileg későn jelentkező polgárosodási szándékkal. Ezt kielégítendő, műkö-

dött a polgári iskola, a felsőmezőgazdasági, de nincs humanisztikus műveltséget adó gimnázium, mely adhatná a saját nevelésű értelmiséget.

A lelkész életútja fényes bizonyíték magyarságtudatára. Hol ivódott ez és mikor a cipser származású emberbe? Édesanyja nevelésével, majd Halléban, hol a Magyar Társaság előadásainak is hallgatója volt. Nagymágocson, Szentetornyán a „föld” népének tartott előadásaival. Talán nem elhanyagolható mozzanat az sem, hogy Trianon a szépesolaszi lakosu lelkészt állampolgárságától megfosztotta, ezt 1928-ban e „szűkebb” hazában kapta vissza. Olvasmányélményei. Könyvtárában a teológiai munkákon kívüli a magyar -, világirodalom klasszikusai, filozófiai munkák arról is tanúskodhatnak, hogy a lelkész teológiai felkészültségén túl, korának humanisztikus műveltségét sugárzó művek olvasója, a kapott élményeknek belső feldolgozója lehetett, és volt.

Marad a harmadik kritérium: „a honalapítók” iránti tisztelet. Fürst Ervin neveltetéséből adódóan is hordozta a tiszteletet, és ez nála a történelmi múlt ismerete alapján jelentkezett azok iránt, kik e mocsaras, zombékos tájat termővé tették, önmagukból rajokat bocsájtottak ki a környező, a falutól messzebb fekvő területekre, hogy ott falvak szülessenek, s mint egy ölelkező család egymást segítve éljenek itt a békés-csanádi 200 évtől belsejében. Ennek akkor lassan 100 éve volt. Csakis gimnázium alapításával lehetett az ősköre emlékezni, itt Békés-megye délnyugati szegletében. Ez a gimnázium lesz majd egy „grádics”, honnan messzebb lehet látni: világot, a mindennapi valóságot, a múltat jellel összefonva jövőt formálni. Már nem kizárólag a fizikai erővel, hanem a szellemi erejével, szolgálva, emelve azokat is, kik a mindennapi „élet” megtermelői maradnak.

„Kellott a gimnázium - mondta Fürst Ervin 1983-ban - e sorokat írónak. Ezen a színmagyar lakosú evangélikus vidéken nem volt gimnázium. A tanfolyam a község támogatásával nem kapta meg a nyilvános jogot, tanulói máshol kényszerültek vizsgázni. Ugyanakkor a megye keleti részén már százados múltra tekintett vissza a békési református -, a csabai evangélikus gimnázium, a 20. században létesült a gyulai katolikus gimnázium. 30 km sugárút körben három is akadt. Északon százados múltú volt a szarvasi evangélikus gimnázium, és Péter András parasztember tudománypártolásából 1926-ban született meg a szeghalmi református gimnázium”. Fürst Ervinné igaza volt.

Mire számíthatott az őseiben evangélikus igazgató lelkész? Meréretésre? Gáncsoskodásra? Bizonyára tudta, hogy a „Regnum Marianum” országában szívesebben látott a katolikus középiskola. Ugyanakkor ott

volt a Klébersberg nevével fémjelzett kultúrkoncepció: „most nem a kardé a szó, hanem a szellemé”. Élt az 1934-es törvény, mely többek között kimondta, hogy az állam mellett a VKM engedélyével az egyházak is alapíthatnak gimnáziumot. Az utóbbi kettő biztatóbb lehetett számára. Elgondolása a püspök szándékával is találkozott. S hogyan gondolkodott Hóman Bálint, a kultuszminiszter? A bejelentett szándékot, a gimnázium alapítását, jólehet a törvény a minisztert is kötelezte, halogatja. Tárgyalás tárgyalást követett. A miniszter hosszú „meditálásának” nem más az oka, mint az, hogy a magyar történelemben készültek az „őrségváltásra”, a gazdasági kulcspozíciók „magyaroknak” megszerzésére. Ehhez pedig szakiskolák kellett, nem gimnázium.

Hóman Bálint taktikázására az orosházi Evangélikus Egyházközség adta meg a választ. 1937. június 27-én dr Sztranyavszki Sándor, egyházközségi felügyelő, Horomusz Pál orosházi igazgató lelkész elnökletével tartott képviselőtestületi ülés kimondta, hogy az evangélikus gimnáziumot 1937 év őszén megnyitja. Elkészítették a kultuszminiszternek a kérvényt, melyben a gimnázium nyitásának tudomásulvételét kérték. Az 1937-38 tanévben az I-II. osztályokat nyitják meg, a következő évek folyamán pedig az osztályok eggyel-eggyel emelkednek, így 1944-re a „harmadik honalapítás” jubileumi évre teljes jogú nyolcosztályos gimnázium lesz. Az alapító okirat leszögezte, hogy a gimnázium fenntartója az orosházi Evangélikus Egyházközség. A politikai község pedig lehetőségeihez mérten mindenkor anyagilag támogatja az intézményt. Az alapító okirat leszögezte, hogy az evangélikus gimnáziumban felekezeti hovatartozásra való tekintet nélkül minden tanulmányuló fiatalnak - orosházinak és környékbelinek - helye lesz.

A június végén keltezett, miniszternek küldött kérelem után Hóman továbbra is várakozik. Augusztus végén a püspök személyes megjelenése után hosszabb tárgyalást követően „kénytelen cselekedni”: engedélyezte Orosházán a gimnázium nyitását. Engedélye így szól: „az orosházi evangélikus egyháznak gimnázium létesítésére irányuló szándékát tudomásul veszem. Mint-hogy az országos iskolaszervezési tervezet keretében megfontolás tárgya, hogy Orosházán a lakosság társadalmi, foglalkozásbeli és hitfelekezeti viszonyainak figyelembevételével bizonyos gyakorlati irányú államjellegű középiskola megszerveztessék, a tervezet I-II osztályának folyó évi szep-

Folytatás a 4. oldalon

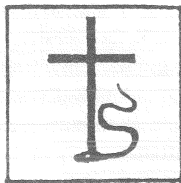
ÓVODAI HITÉLET

tember havában kívánt megnyitásához azal a feltétellel járulok hozzá, hogy az egyházi főhatóság által jóváhagyott határozatában tervezetemet tudomásul veszi, s biztosít arról, hogy az országos iskolaügyi és helyi érdekeknek megfelelően tervem kivitele elé annakidején a maga részéről nem fog akadályt gördíteni..."

A miniszteri átiratot a püspök, az iskolaalapító orosházi evangélikus egyházközség, a politikai község tudomásul vette. Helyben örömmel fogadták a „végre” megszületett engedélyt, mert fogódzót jelentett, reménykedtek hogy majd a gimnázium pedagógiai munkája a minisztert is jobb belátásra bírja. A miniszter engedékeny volt. A Mussulinféle tanfolyamot 1938-ban az Evangélikus Egyház kezelésébe adta, 1939-től pedig a tanfolyamisták évvégi vizsgájukat (ez kötelező volt) helyben és nem Szarvason teheték le. Sajnos az előbbieket csak átmeneti rendelkezések voltak.

Érdemes visszatérni az engedély szövege értelméhez. A minisztériumban csak meg kellett volna nézni az 1930. évi népszámlálási adatokat, s azonnal elmaradhat az engedélyből a foglalkozásbeli és hitfelekezeti kitétel. A statisztika bizonyította hogy Orosháza és környéke (mert egy gimnázium környezetében is él, az is felvevő területe) többségében földműves foglalkozású, közel 70 %-ában protestáns. A következő: gyakorlati irányú kitétel. 1926 évtől működött a felső mezőgazdasági középiskola, tehát a lakosság foglalkozásbeli követelményeinek, mint középiskola eleget tett. Valamennyi követelményt vizsgálva: állami. Itt van a nem is bujtatott szándék. Történelmileg a rebellis protestáns múltú iskolák nem kívánatosak, nem kell számukat gyarapítani. Igaz, a protestáns iskolákban is kötelező az állami óra- és tanterv. Az utóbbi azonban csak részlegesen, mert humán tárgyakból engedélyezett volt az egyházi személyek által írott tankönyvek használata. Ez a katolikus iskolákban is fennállott. A protestáns szellemiségű könyvek, melyek a magyar progressziót közvetítették „nem mindenkinek” voltak kívánatosak. (Folytatása következik)

Keller József

„Maradjon velünk, Uram, szereteted, mert mi is benned reménykedünk!”
(Zsolt. 33,22)

A templom Isten háza! Ezt már óvodásaink is tudják, de hogy erre az ismételre hogyan jutnak a mindennapok során, erről az alábbiakban szeretnék tudósítani.

Vagyis:

- Mit jelent a gyerekek hitéletének alapozása az egyház segítségével?

- Milyen módon kapcsolódhatunk a gyülekezet életébe a legkisebbekkel?

- Óvodánkban a lelki nevelés a mindennapi tevékenységek, az óvodai élet szerves része.

A gyermekek világa felől közelítjük meg a bibliai világot, a történetek feloldozásával.

A szülők segítséget várnak tőlünk abban, hogy a gyermekek a nevelés során ismerkedjenek meg a hit, a lelki élet kérdéseivel. Óvodásainknak természetes a Teremtő Isten léte, Jézus velük él, segít, ha imádkoznak hozzá. Isten kegyelméből számos tapasztalatunk van arról, milyen mélyen él bennük az egyházi tanítás. A bibliai történetek élmenye, a bibliai üzenet segíti őket abban, hogy lelki életük egészségesen fejlődjön.

Életkoruk szintjén kapnak vallási, egyházi ismereteket lelki szükségleteik kielégítésére. Megismerkednek az evangélikus templommal, az imádsággal, az egyházi ünnepekkel. Az óvodai hitélet formálja a gyermekcsoportokat szeretettel teli közösséggé.

- A gyülekezettel való elsődleges kapcsolatuk lelkészünk segítségével valósul meg. „Gábor bácsit” nagyon várják a gyerekek! A szerdai nap: gyertyafény mellett áhítat (ez más napokon is így van!), gyertyafény mellett reggelizés és utána a hittan foglalkozások.

Lelkészünk gyermekközeli tanítása mindannyiunk számára követendő példa.

A heti félórás foglalkozások élményét, a tanítást az óvónők a történetek, énekek ismétlésével igyekeznek elmélyíteni.

Az imádsággal, a templommal is lelkészünk ismerteti meg gyermekeinket. Az egyházi nevelés hatására már sok kis óvodásunkat kereszteltettek meg szülei.

Örömkre a gyermekistentisztelet újabb találkozási lehetőséget jelentenek a gyermekeknek, szüleiknek Isten ígéjével.

Ünnep mindannyiunknak a kicsinyek jelenléte templomunkban, hiszen az ígéretes jövődőt jelentik a gyülekezet számára.

Az egyházi év során a különböző ün-

nepeken óvodásainkkal bekapcsolódhatunk a felnőtt gyülekezet életébe. Az óvodai ünnepi alkalmakon a gyermekek, szüleik és a gyülekezet tagjai találkozhatnak, megismerkedhetnek egymással.

Ünnepi találkozási lehetőségeink legközelebbi időpontja:

Április 19 én este 6 óra Művelődési Központ színházterme

Egyházi óvodások, iskolások műsora

Április 24-én 14 óra a „Hajnal Óvoda” megáldása a Püspök Úr által

Szeretettel várjuk a gyülekezet minden tagját ezekre az ünnepi alkalmakra!

Beszámolóm végén egy párbeszéd töredékét szeretném idézni:

A 6 éves Norbit kérdeztem: Melyik a legkedvesebb bibliai történet?

Válasz: A Feltámadásról szóló! Mert azt jelenti, hogy Jézus él, és újra közöttünk van.,

E gyermeki hitvallással kívánunk mindenkinek

ÁLDOTT HÚSVÉTOT!

Révészné Tóth Erzsébet
óvodavezető

Tudsz-e szeretni?

Szeretni nem tud minden ember,
A lélek drága gyöngye ez,
Melyet a testtől senki sem nyer,
Csupán csak Isten adja azt.

Szeretni tudni, kincs a mennyből,
Ez tesz gazdaggá igazán,
Mellette oly kicsinyre törpül
Minden művészet, tudomány.

A góg, kevélység meg nem érti,
Hogy valóban létezik,
De ha egy szívben elkezd égni,
Az érzi édes, szent tüzét.

Szeretni Istent, embertársat,
Szolgáni, tenni szívesen.
Irgalmat, üdvöt nyújtani másnak,
Dicsérni Istent szüntelen.

És átkarolni gyöngédséggel
Ellent, barátot holdogán,
Szeretni nem tud minden ember,
Csak kibén Isten Lelke van.

Tekints csak fel a Golgotára,
Ott látod Jézust, hogy szeret.
Ő felvette bűnöd magára,
És érted önként szenvedett.

Ó szív, kívánj a drága kincsből,
S ha kell forrását megleled!
Istennek örök szerelméből
Meríthetsz hittel eleget

Egyházi tagozat a 2. sz. Általános Iskolában

A 2. Sz. Általános Iskola egyházi tagozatán folyó munka I. félévi értékelése 1993/94.

Az egyházi tagozat 2. évébe lépett 1993. szeptemberében, négy osztállyal, 92 tanulóval. Az előző év tapasztalatait felhasználva indult meg ősszel a munka, készült el a munkaterv.

Az egyházi tagozaton a nevelő-oktató munka hitbéli erkölcsi alapokra épül. A tagozat is kötelességének tartja a tehetség optimális terhelését, a gyengék felzárkóztatását, és a közepesen haladóknak is megkeresni a nem középszerűt. Cél a minőségi tanulás eszközeivel a minőségi életre felkészítés.

Először osztályainkról

Mindkét osztályunk heterogén összetételű, és ez meghatározza munkájukat és eredményeiket egyaránt. Sok óvodából kerültek össze, más-más viselkedési, szoktatási normák, változatos felkészítés és felkészültség jellemezte őket. Ma már gondot csak az 1.a-ban két gyerek tanulása, az 1.b-ben három tanuló magatartása okoz. Kötelességtudatuk, étkezési kultúrájuk fejlődött, széperzékük alakul. Őszinte, nyílt szívű gyerekek, szeretik egymást, szeretnek iskolába járni. Mozgásigényük kielégítésére, mozgáskultúrájuk fejlesztésére szolgál a mindennapos testnevelés, amit mindig napon várnak.

Legnagyobb eredményünk mégis az összehangolás érzésének kialakulása. Örülnek egymás sikerének, segítik a hátrányt szenvedőket. Szép példáját láthatjuk ennek, pl. az 1.b-ben. Az egyik kislány beszédhibás, nehezen értette meg az olvasást tanulási technikái részét, emiatt csak most tanult meg olvasni. A félévi felméréskor az ő teljesítményének örült az osztály a legjobban.

Az 1.a osztályosok angol nyelvet tanulnak, az 1.b-ek pedig németet. Az idegen nyelvi oktatás bevezetésével el szeretnék érni, hogy a gyerekek már kisgyermek korban megismerkedjenek az alapokkal.

Második osztályainkról

A tagozaton ők már a „nagyok”, akik példát mutatnak a kisebbeknek. Egymást szeretők, egymást nevelő gyermekek. Készséggé vált a köszönés, a kézmosás, a fogmosás, az udvariasság - de azért ellenőrizni kell őket, mert gyerekek.

Ezek az osztályok is heterogén összetételűek, szélsőséges anyagi helyzetű és iskolai végzettségű szülők gyermekei járnak ide. Nagy bennük az érdeklődés, a tanulás-tudás utáni vágy. Az a/ osztályban havonta megrendezett műveltségi vetélkedő célja az érdeklődés felkeltése a világ sokszínűségé iránt.

Teljes létszámban vesznek részt az Ifjú Zenebarát hangversenyeken. Magatartásuk és megjelenésük példamutató.

Mind a két második osztály folytatja az ismerkedést a Soroban matematikai segéd-eszközzel. Négy csoportban ismerkedhetnek a számítógéppel is. Ezeket az alkalmakat mindig nagy izgalommal várják.

A 2.a osztályosok megkezdték heti egy órás német, a 2.b-ek az angol nyelv tanulását. A két nyelv nagyon jól megfér egymás mellett, jó összehasonlítási alapot is

jelent.

Mind a négy osztályra jellemzők a következők:

- Hétfőn reggel a tanító néni felírják a táblára a heti igét, mely egész héten ott is marad. Így állandóan a jóra ösztönöz, fékezi a rosszat.

- A tanulást naponta imával kezdik, étkezés előtt és után is imádkoznak. A reggeli ima a munkára ráhangolást szolgálja.

- Heti egy alkalommal van hittanórájuk, hétfőn ill. pénteken. Evangélikus és református lelkész, katolikus hitoktató tartja.

- A havi illem igen jó alkalmazható, nevelő és fegyelmező erejű.

- Osztályon belül ünneplik a név- és születésnapokat.

- Mindennap van testnevelés, mely mozgásigényük kielégítését is szolgálja.

- Folytatják az „Egészséged testben - lélekedben” amerikai egészségnevelési programot.

- Zeneiskolai előképzésen vehetnek részt.

- Néptánc szakkörre járhatnak.

- A szülők bizalommal fordulnak a nevelőkhöz, igénylik az állandó tájékoztatást gyermekeik iskolai tevékenységéről. Igazi partnereivé váltak az iskolának. A szülők és nevelők kapcsolattartása a többi osztályhoz viszonyítva kiemelkedően jó. Ehhez bizonyára az is hozzájárul, hogy a szülők naponta találkozhatnak a nevelőkkel, s kötetlen beszélgetés formájában mindenről értesülnek.

Tagozatos osztályaink rendezvényei a következők voltak eddig:

- Tanévnyitó istentisztelet az evangélikus templomban.

- Reformációi istentisztelet az evangélikusoknál.

- Meglátogatták az óvónéni 1. osztályban tanuló volt gyermekeiket.

- Karácsonyi műsort adtak az iskola tanulóinak, melyben a négy osztály minden tanulója részt vett.

- Sokan szerepeltek az evangélikus egyház karácsonyi ünnepségén a templomban, valamint az időseknek tartott szerezetvendégségen.

- Műsoros karácsonyi ünnepség volt mind a négy osztályban a szülők és nevelők részvételével. Meleg, családi hangulat uralkodott.

- Vízkeresztkor részvétel az istentiszteleten az evangélikus templomban - az óvodásokkal és gimnazistákkal együtt.

- Közös szülői értekezlet volt két alkalommal. Az első a tanévnyitás után, a második januárban. Ez utóbbi a Lévitakör kibővített foglalkozása volt, melyen a szülők 70 %-a vett részt, és hallgatta figyelemmel az előadást. A téma: „A keresztyén család élete” volt. Az eddigi szülői értekezletektől eltérően nemcsak az ismeretek bővítése történt, hanem lelki erősítés és gazdagítás is.

- 1994-ben ünnepli Orosháza a városalapítás 250. évfordulóját. Az iskola minden osztálya tavaly óta folyamatosan készül erre.

A munka dandárja - mely a tagozatosokra vár - ezután következik. „Felhívás”-t is tetünk közzé újságokban és szórólapokon,

segítséget kérve a gyűjtőmunkához. Hálásan köszönjük a segítséget.

A kiállítás április 19-én nyílik. Utána négy egyházi tagozatos osztályunk, a gimnázium két osztálya és az egyházi óvodások műsoros estet adnak a művelődési központban. A tagozaton tanítók kezdeményezésére hétfőnként fél 8-tól Győri Gábor igazgató lelkész úr reggeli áhitatot tart. Ezen nemcsak a tagozaton tanítók vehetnek és vesznek részt, hanem a tantestület más tagjai is. Októberben a budapesti „Reménység” Ökumenikus Általános Iskolában jártunk. Ezt a lehetőséget az egész tantestületnek felkínáltuk, végül 17-en utaztunk el. Kellems két napot töltöttünk el Kispeseten, ahol lelki feltöltődést kaptunk és bizonyoságot arról, hogy egy már működő, egyházi fenntartású iskolában mégeredményesebb ez a nevelőmunka.

**Nagy Sándorné
igazgató helyettes**

M á r c i u s

Március 14-én hétfőn este bizonyára többen látták a televízió 1-es csatornáján Ráday Mihálynak és Katona Tamásnak az 1848-49-es forradalom és szabadságharc emlékhelyeiről szóló műsorát. A film alkotói megemlékeztek arról, hogy Kossuth Lajos pontosan 100 éve halt meg Torinóban, a hamvainak Magyarországra indításakor Veres József orosházi evangélikus lelkész és országgyűlési képviselő imádsággal búcsúzott tőle a Valdensek templomában. Bemutatták azt az olasz anyakönyvi bejegyzést, ahol a szertartást végző Veres József neve is szerepel.

Az orosháziak 1904-ben készítették el Horvay Jánossal a Kossuth-szobrot, melynek talpazatát mind a négy oldalon relief díszíti. Ha a Polgármesteri Hivatal felőli oldalon lévő domborművet jól megfigyeljük azt látjuk, hogy ezen is megörökítették azt, amint Veres József megáldja Kossuth hamvait a ravatalon.

(K.O.)

65. éves házassági évforduló

Tóth György és felesége, Fehér Mária nemrég ünnepelték 65. házassági évfordulójukat. Szeretettel köszöntjük őket!

Bekopogtatok házuk áblakán. Gyuri bácsi nyit ajtót. Fehér haja, a kék szeméből sugárzó őszinteség és egyenes tartása tiszteletet parancsoló.

Gyuri bácsi! Az elmúlt évtizedek bizonyosan sok történetet ölelnek magukba. Legyen szíves nekem mesélni az életéről és arról, hogy milyen kapcsolata volt az evangélikus egyházzal?

Hát igen, egy regényt lehetne írni róla. A 250 éve Zombárol idetelepültek közül anyai ágon Dénes Sándor tanítónak, apai ágon Tóth Mihálynak vagyok az ötödik leszármazottja. Sajnos, a gyorsan szárnyaló évtizedek egyre több terhet raknak ránk, meggyengítve testünk erejét. Én 89 éves vagyok, a feleségem 86, az orosházi evangélikus templomban 1928-ban kötöttünk házasságot.

Őseim majd két évszázadon keresztül munkálkodtak az evangélikus egyház közösségében, és én is ezt a családi örökséget folytatva mint presbiter 30 évet töltöttem el az egyház vezető testületében. 12 évig számvevőségi bizottsági tag is voltam.

Elmondhatom, hogy egész életemben az Isten velem volt. A II. világháborúban

1944-ben kikerültem a frontra. A Kolomeai harc idején kaptam egy aknaszilánk-találót a szívem fölé. A zubbonyom felső zsebében volt 14 db tábori levelezőlap és egy 30 lapos kemény borítójú jegyzetfüzet. Ezek felfogták a szilánkot, és megmentették az életemet.

Másik eset: 1944 októberében egy harc folyamán hatan elmaradtunk csapattestünktől. Az őrmesterem azt kérdezte tőlünk: most mit tegyünk? Tudtuk, hogy Orosházát a szovjet csapatok már elfoglalták. Én azt feleltem, haza szeretnék menni az otthonomba. Haza, haza, mindenáron! Elindultunk hatan, útközben kétszer elfogtak bennünket, és végül hármunknak sikerült hazajutni, amit szintén Isten segítségének köszönhetek. A részletekre nem térek ki, de a megmenekülésem csodálatos volt.

Hazaérkezésem után a városban szemléltettem a háború harcainak nyomát, majd megdöbbenve láttam az evangélikus templom déli szárnyán a barna festésű ajtón egy krétával leírt mondatot: „Zárva van az ajtó, mert elköltözött az Isten”.

Kijelentem, mert tapasztaltam, hogy amikor az ember bajban van, az Istent hívja segítségül. Ezt hallottam harci események alatt, hogy az Isten nevét kiáltották. Ki - ki az anyanyelvén, bármilyen nemzetiségű volt.

A háború után az Orosházi Monori-tanyán éltünk. A Monori Táncsics M. Tsz-ben dolgoztam a gyümölcskertészetben mint munka-csoportvezető. 1963-ban költöztünk be

a tanyáról Orosházára, és 16 évi tsz tagság után 1970-ben mentem nyugdíjba.

Felelősségteljes nehéz munkám mellett szinte állandóan részt vettem más közéleti tevékenységben is. Az Orosházi Földművelésügyi tanácsnál, majd később ÁFÉSZ-nél 32 évig felügyelő bizottsági tag voltam. Az Orosházi Tanácsnál 5 évig voltam képviselőtestületi tag, 12 évig tanácsstag.

Aki egyházi és más társadalmi munkatevékenységre vállalkozik, annak áldozatot kell hoznia, mert csak az egyéni érdek nélküli, teljes odaadással végzett munkának van értéke Isten és ember előtt.

A közösségi munka sok időt vesz igénybe, ezért szükséges a házastárs megértése is, mert amikor én a közösségért tevékenykedtem, a feleségem állt be abba az otthoni munkába, ami az én feladatomban lett volna.

- Gyuri bácsi! Kívánom a jó Istentől, hogy a hátralévő éveikben adjon további erőt és egészséget mindkettőjüknek! Búcsúzóul még annyit, hogy mit üzen a fiataloknak a „Nemzetközi Családév” alkalmából”

- Azt üzenem, hogy a jó családi élet legfontosabb feltétele a szeretet, az egymáshoz való türelem, az Istenben való hit és bizalom. A szeretet legnagyobb próbatétele a megbocsátás. Megbocsátani újra és újra csak abban a családban tudnak, amelyben Isten igéje lakozik.

Pleskó Józsefné

„Légy csendben és várj ay Úrra!”
(Zsolt. 37/7)

Négy évtized az egyház szolgálatában

Örömmre szolgál, hogy bemutatathatok egy olyan embert, aki közel 40 évig volt az evangélikus egyház szolgálatában, először mint presbiter, majd felügyelő, végül 1959-ben egyházmegyei felügyelőnek választották. Ennek keretén belül Isten kegyelméből azt az utat járta, amit Ő kijelölt számára, egészen nyugdíjazásáig.

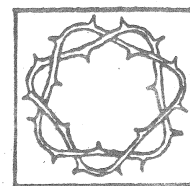
Torda Molnár Sándor 1912-ben született Orosházán, hitben élő család gyermekeként, így nem volt nehéz az elhivatottság útját járni. Az 1938-1940-es években már az egyház dolgaiban tevékenykedett. Az 1944 utáni fordulatok sem riasztották el az egyházhoz való kötődéstől. Határozottság és szeretet áradt lényéből, valószínű, ezért nem volt sem összetűzése a rendszerrel, sem bántódása. Ha visszagondolok azokra az évtizedekre, a hite még jobban az egyház felé vitte, hiszen az egyházak nagyon nehéz helyzetbe kerültek, és szükség volt olyan hívekre, akik merők vállalni hitüket. Nehéz lenne felsorolni ezen évek munkásságának részleteit, nem is tudnám már felidézni pontosan. Mégis tudomásomra jutott egy gyűjteményből egy ismert és bizonyított cselekedete: 1943. december 11-én elvitték harangunkat háborús eszközök öntéséhez. Isten csodálatos hatalma ezt a békét hirdető harangot megmentette.

Hosszas kutatás után a nagytétényi Hungária Kohóművek telepén épségben megtalálták, s ennek hazaszállítását 1947 nyarán Torda Molnár Sándor teljes egészségében magára vállalta, továbbá megszervezte a harang felszerelését, amit a város kisiparosai és munkásai önzetlenül végeztek el. Később a Győry-terem, kialakításában is tevékenyen részt vett.

Ez volt a múlt. És most a jelen, amikor az egészségi állapotom annyira meggyengült, hogy már nem értem a harang hívó szavát... de a hite mindenkor példamutató.

A Tisztelt Olvasótól elnézést kérek a szubjektív sorokért - Ő a testvérem. Köszönöm, hogy mindezt leírhattam.

Soós Tiborné
Torda Molnár Margit

E m l é k e z é s

Orosháza 1796-97. évi bírójára, nemes Sági Kiss Ferencre

Amikor őszimre emlékezem, eszembe jut édesapám utamra indító szava, az egyetem elvégzése után: „Fiam, eddig tartottalak, de mostmár állj meg a magad lábán, a zahin Kissekhez méltóan.” Megkérdeztem: miért vagyunk mi zahin Kissek, amikor Ságról származunk. Ezt az 1766. május 11-én kelt nemességet felülvizsgáló bizottság jegyzőkönyve így rögzíti: „...Fatens (tanu) Úr jól isméri Sáhgon Kemenes alatt lakó Kiss Mihált és Jánost, úgy az Orosziegyházán T.N. Békés Vmegyében lévő helyiségben lakozó Kiss Istvánt és Ferenczet...” „...édes Attyokat néhai Kiss Istvánt, a ki az Armáliys Levélben foglaltatik... jól ismérte.” A nemesi oklevél 1655. febr. 28-án kelt, és az utódoknak a leszármazást kellett igazolni 1766-ban. A Kiss család, mint birtok nélküli nemesek, hol Ságon, hol az 5-6 km-re lévő Tokortson „...Ráthi uraság jószágán lakott, mindazonáltal mint Nemes Ember a Maga Személyében nemesi szabadságával élt...” Tehát Édesapám, mi ságiak vagyunk! Úgy van fiam, de a német a sághi- „zaghi”-nak mondta és ezt a magyarok „zahin”-nak értve használták.

A jegyzőkönyvben említett Orosziegyházán (Orosháza) 1752. jan. 24-én vette feleségül Bognár Katát Tokortsi Kis Ferencz. Az orosházi evangélikus anyakönyvben egyedül az ő neve előtt van helységnev előnévként (Tokortsi) írva, utalva arra, hogy honnan jött, egyben megkülönböztetésül a másik Kis Ferencztől, akit „notárius” (1744-63 között) jelzővel jegyezték be mint szülőt, vagy mint „komát” (kereszt-szülő) az anyakönyvbe. E házasságból három gyermekről tudunk: János (1752. nov. 28.), Mihály (1770. aug. 9.) és Ferenc (1777. márc. 13.).

Úgy látszik, Tokortsi Kis Ferencz köztiszteltben álló, jó nevű gazda volt, mivel 1796-97. években bírónak választották meg, ami abban az időben rangos megbízatás volt. Együege bíró „mandátuma” 2 évre szól, így akadályozva meg a korrupció kialakulását.

A Békésmegyei levéltárban (Bml.) az Orosháza közigazgatási iratok (Bml. V. 329. A. a-f) 1815 előtti időkből csak a „Bírói Számadó Lajstrom”-ütöt és a „Hirdetések” könyveit tartalmazza, de egyikben sem található a község vezetőinek rendelkezése vagy aláírása. Aláírások csak a megyei iratokon találhatók, a megye részéről. E bírói számadásokból tudjuk, hogy Kis Ferencz iránti bizalom és a közéleti szereplése már 1786-ban megvolt, amit a „Diarium Dimensionis Terratorii Oroshaziensis” (élelem-kimérők beosztása) a következőkben rögzíti: „Hétfőn, Kedden: Tót Mihál, Kis Ferencz, Hegyi Márton”. A „Dimensio fundatum Possessionis” címszónál az

1787. júli. 17-én a házikertek elosztásánál Kis Ferencz volt a kimérő (Bml. V. 329. A.e. 9. doboz).

A „Bírói Számadások Lajstroma” évenkénti „kötetéből” (1776-1815) éppen az 1796-97 évi kötet hiányzik, amikor is Kis Ferencz volt a bíró. A következő évből származó „Győri István az 1798. Esztendő béli Bíró-nak Számadó Lajstroma”-ban „Kész Pénzbéli bevételek” rovat alatt található: „Nemes Kis Ferencz 1797-dik Esztendő béli Bíró Úr adott által 1798. jan. 12-én 969 for. 6 5/8, majd 1798. ápr. 20-án 1035 for 7 és 1798. júni. 5-én Ismét adott 108 for. Summa 2112 13 5/8 for.” (Bml. V. 329. A.e. 9. doboz). A kiadások rovatban ez áll: „1798. okt. 19-én Kis Ferencz törvénybíró, Varga Mihál Szentesre menvén költöztek 12 krajcárt, okt. 30-án N. Kis Ferencz és Szimoni-des Notarius uramék Gyulára menvén költöztek 48 krajcárt”. Ezek bizonyítják, hogy Kis Ferencz 1797-ben „vezető” bíró, míg a következő évben törvénybíró volt és hogy hiánytalanul elszámolt.

A közéleti szereplés mellett jól is gazdálkodott, mert „Nemes Szalay György Bíró Úr által 1787-88 évben zab Kis Ferencz(-tól) 13 kőből 19 pos 30 ... Széna Kis Ferencz(-tól) 230 por. 4. 20.” lett vásárolva. Ezen mennyiségek eladása a legtöbb terményt eladóijává tette, az akkori kimutatás szerint (Bml. V. 329. A.e. 9. doboz) E terményeket a „Tabella Taraksarum 1774/75” adatai szerint 21 hold I. oszt. szántóján, 6 hold rétvén és 43 hold legelőjén takarította be. Ilyen jól gazdálkodó, becsületes és köztiszteltben álló ember volt Nemes Kis Ferencz, az 1796-97 évek bírójára. Ebből az időből származtatják ezt a mondókát:

Ha még egy lovat veszek,

Akkor mindjárt zahin leszek.

Az idők folyamán különbözőképpen írták nevünket. Az Armáliisban KISS-nek jegyezték be az anyakönyvbe. Édesapámról az anyakönyvi bejegyzés KIS András, de az enyém már KISS Sándor András-ként szerepel. Édesapám azt is mondta, hogy nem minden orosházi Kiss „zahin”, azért mert jöttek későbbi bevándorlók is, azok nem „zahinok”. Azt, hogy a Kiss-ek közül melyik a „zahin”, arról ismered meg, hogy az orruk két oldalán a szájzugig mély barázda található, mint nekem. Ez a barázda idősebb korban kifejezettebb.

E beszélgetés több mint negyven évvel ezelőtt zajlott le Édapám és közöttem. Azóta rajtam is meglátszik már, kiült az arcokra a „zahin bélyeg”.

Dr Kiss A. Sándor

Előzetes

(Evangéliumi könyvterjesztésünkről)

„Akit mi prédikálunk, intvén minden embert, és tanítván minden embert, minden bölcsességgel, hogy minden embert tökéletesnek állassunk elő a Krisztus Jézusban.” Kol: 1,28.

Szól az ige még időben, a kegyelem idejében - nekünk.

Aktualitása most sem kisebb mértékű, mint Pál apostol idejében volt.

Hála Gondviselőnknek, hogy a mi nemzedékünkről sem feledkezett meg, adott bölcsességet és igei világosságot gyermekeiknek, akik a „felülről kapottakat” írásba foglalták minden ember építésére, megerősítésére és a tökéletes állhatatosság Krisztusban való megélésére.

Az ige tisztaságát őrizve prédikálnak, tanítanak, intenek, tökéletesítenek.

Segítségük által megismerhetjük a nagy „ÉN”-t, így még időben megkezdhetjük a Győztes segítségével ellene a harcot, hogy alábbszállhasson és az új Élet növekedhessen. Az ige magyarázata, a kapott megvilágosodás továbbadása a „választott nemzetiség, királyi papság” elsőrendű, legfőbb feladata.

Így ajánljuk szeretettel testvéreink, felebarátaink, embertársaink számára gyülekezetünk kezdeményezését, a tiszta evangéliumi forrásból eredő könyvterjesztésünket. Tartalmi tekintetben a kiadó választéka széleskörű, az élet szinte minden kérdéseire választ kaphatunk, úgy az örökérvényű, az általános, mint a ma élő ember speciális kérdéseire, problémáira.

A könyvek olvasása alapján megláthatjuk, hogy a „felülről alászálló bölcsesség” nincs ellentmondásban a tudománnyal, annak törvényeivel, sőt alapja annak, hisz minden a Teremtettségéből ered.

A mi nemzedékünk „fekélyeiről”: a szenvedélybetegségek, a zátonyra futott házasságok, az Isten népét is megkörnyékező veszedelmes tévelygések, a hatalmas mértékben beáramló keleti (idegen isten-kultusz) vallások, az okkult praktikák lelki halált nemző következményeiről is olvashatunk az Evangéliumi kiadó gondozásában megjelent és megrendelhető könyvekben.

A mai nemzedéknek az Írás szerint nem adatott jel, de ezekből az ige alapokon felépült magyarázatokból rácsodálkozhatunk a Teremtőre, a Megtartóra és a drága Megváltóra.

Imádkozó szívvel és azzal a lelki vággyal kezdeményezzük a könyvek terjesztését - értékesítés útján -, hogy az igemagyarázat alapján felismerhessük azt, „...az Isten mindeneket engedetlenség alá rekesztett, hogy mindenenek könyörüljön.” (Róm. 11:32.)

Megláthassuk megtisztulásunk lehetőségét, vagyis bűneink felismerését, igazi megbánását, odaadását. Annak, aki azokat elvenni jött, így új Élet kezdődjék bennünk, hogy tökéletesen készek legyünk az elkerülhetetlenül bekövetkező napra, az Úr Jézus Krisztus napjára.

Tóth Jánosné

Hetedik lelkészünk: Torkos Károly

(Részlet az 1994. ápr. 20-án elhangzó Orosháza jeles lelkészéről szóló előadásból)

Közel három évtizedi hirdette Isten igéjét e falak között Torkos Károly, aki 1878 őszén egyházkerületi gyűlésre ment a fővárosba, és ott a mai napig is megfeszítetlen módon elült. Bizonyára soha nem fogjuk megtudni, mi történt vele, a róla szóló legenda azonban nem fakult meg az elmúlt évszázad alatt sem, emléke a mai napig él az orosházi evangélikusok között.

Az 1813-ban Pápán született Torkos Károly, soproni és bécsi tanulmányok, zay-ugróci és pesti nevelősködés, valamint nyolc évi kecskeméti lelkészkedés után 1850 márciusában került Orosházára. Olyan politikai helyzetben, mikor az 1848/49-es polgári forradalom és szabadságharc bukása után a Habsburg-hatalom véresen megtört minden ellenállást. Akkor, amikor az emberékben eluralkodott a félelem, elkezdődött az erőszakos germanizálás, a rendszer kisszámú kiszolgálói mellett megsza- porodtak a besúgók. Az önkényuralom súlyos terrorja alatt kialakult némi ellenzéki légkör, de egyesületek, kaszinók hiányában véleménycserére csak bizalmas társaságban volt lehetőség. A rendszerhűnek tartott Torkos - minden megbízhatósága ellenére - a független Magyarország képviselője volt. A szabadságharc bukása után a még kecskeméti beszédeiért perbefogott közéleti férfi nagyon jól ismerte az osztrák hatalmi gépezet elnyomó politikája következtében kialakult általános elégedetlenség méreteit. Messze földön híres szónok volt, állapították meg a korabeli írások. 1858-ban az egyházmegye esperese lett. Országosan ismertté azonban akkor vált, amikor egyetem- es egyházi jegyzővé választották.

Az orosházi és az egyházmegyei iskolaügyi irányítása Torkos fontos munkaköri feladatai közé tartozott. Nagy gondot és elfoglaltságot jelentett ez a munka. Széles látókörét és tekintélyét, alapos pedagógiai képzettségét igazolja, hogy 1874-ben a németországi népiskolák jövője címmel tanulmányt írt az egyik fővárosi folyóiratba. Nagyobb feladatot jelentett azonban számára az orosházi evangélikus elemi népiskolák fenntartása és felügyelete. 1878-ban két újabb elemi iskolát építtetett az orosházi ev. egyház: az egyiket a Zombai utcán, a másikat a Kettősánc téren. Ebben az évben következett be életének tragédiája is. Szeptember 28-án Budapestre utazott, ahonnan soha többé nem tért vissza.

A korabeli sajtó azonnal hírül adta Torkos eltűnését. A Békés Megyei Közlöny már október elején megírta, hogy feltehetően Torkos Károly hulláját húzták ki a Tiszából. A szenzációsnak tartott eseményről az országos lapok többször is cikkeztek. Megindultak a találgatások is: - mi lehetett e rejtélyes ügy oka, mi történt a falusi lelkésszel?

Felmerült, hogy talán öngyilkos lett: mi

másért küldte volna vissza az orosházi vasútállomásra a mindig magával hordott tájképpapját, ha nem a végsőkre készülne? Egyesek anyagi gondokat is emlegettek, hiszen hat felnőttes váló gyermekének nevelését, taníttatását kellett biztosítani. Mások azt terjesztették, hogy Torkos Károly Amerikába vándorolt. Semmit sem sikerült azonban bizonyítani. A politikai gyilkosság lehetőségéről meg inkább csak maguk között mertek szólni a kortársak.

1909-ben aztán még egyszer nagy port kavart fel a több mint harminc év előtti esemény. Budapesten a Bécsi utca és a Harmincad utca sarkán lévő vendéglő lebontásánál emberi csontokra bukkantak a padló alatt. Feltételezték, hogy a társaságot kedvelő és szívesen borozgató Torkos Károlyt ebben a házban tették el láb alól. Nyilatkozott az újságoknak az orosházi születésű Györy Loránd miniszteri osztálytanácsos, Györy Vilmos fia, aki elmondta, hogy „1878 októberében láttuk utoljára Torkos Károlyt. Szokása szerint a budai oldalon lévő dunaparti Fiume szállodában szállt meg. Úgy volt, hogy már hazautazik, miért is egy délután októberben búcsúlátogatást tettünk nála a szállodában. Négy és öt óra között jöttünk el tőle. Annyira szerette atyámat, hogy a szállóbeli ablakból kendőjét lobogtatta utánunk. Mi a propelleren jöttünk át a pesti oldalra, és még onnan is láttuk, hogyan lengeti Torkos az ablakban a kendőjét. Többé nem láttuk, eltűnéséről csak pár nap múlva értesültünk. Sokáig bizakodtunk, hogy majd csak előkerül. Később beletörődünk a bizonytalanba. Hogy Torkos öngyilkos lett, kizártnak tartom. Esményien boldog családi életet élt...” Ugyanakkor a fővárosba hívták Torkos Károlynak időközben orosházi főjegyzővé választott fiát, Kálmánt, aki azonban az előke- rült csontvázak alapján nem tudta azonosítani édesapját.

A Torkos-legenda azóta is tovább él. Ma is vannak olyanok, akik régi orosházaiak közlései nyomán azt állítják, hogy Torkost az osztrákok rabolták el, hajón Bécsbe szállították, majd várfogságban fejezte be életét. Ezért nem került elő soha. Mások szerint 1878-ban már nem valószínű a politikai gyilkosság.

A valamikor népes családból ma már nem él senki Orosházán, Torkos Károlyról 1990-ben utcát neveztek el, unokáját, dr. Torkos Béla ügyvédet, egykori országgyűlési képviselőt azonban a mai gyülekezet tagjai közül is sokan ismerték, hiszen 1971-ben bekövetkezett haláláig presbitere volt egyházunknak, felesége pedig 1993-ban, pontosan 93. születésnapján halt meg.

Koszorús Oszkár

Az Evangélikus Általános Iskolai Tagozat pedagógusainak, a szülőknek és tanulóknak hagyományörző csoportja **Az Orosházi Népiskolák Múltja címmel iskolatörténeti kiállítást rendez.**

A kiállítás megnyitása 1993. április 19-én lesz a 2. Sz. Általános Iskolában.

A kiállítást bemutatja:

Musztafáné Horváth Györgyi

az egyházi tagozat vezető pedagógusa

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Az Evangélikus Óvoda, valamint az Egyházi Iskolai és Gimnáziumi osztályok szeretettel meghívják Önt, Kedves családját, és minden érdeklődőt az 1994. április 19-én kedden 18.00 órai kezdettel a Petőfi Művelődési Központ színháztermében tartandó **Jubileumi Műsoros Estjükkre**

Program:

- „Az ígéret földje felé” - egyházi óvodások műsora

- Hitvalló őseink - ált. iskolai tagozat műsora

- A lelkész-költő üzenete - a gimnáziumi tagozat műsora

Közreműködik: a városi zeneiskola kamara zenekara

A belépés díjtalan!

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Rekviem temetkezés

Kívánsága szerint gondoskodunk elhunyt hozzátartozója végtisztességéről. Teljeskörű szolgáltatást nyújtunk, kérésére mindenben eljárunk Ön helyett. Beszerezzük a szükséges okmányokat, az özvegyi nyugdíj és az utolsó havi nyugdíj igénylésében segítünk. Szolgáltatásunk az egész ország területére kiterjed.

Irodánk az Evangélikus Egyház mellett található, ahol munkaidőn túl is személyes és telefon ügyeletet tartunk.

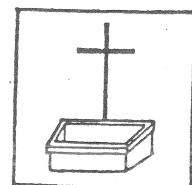
Címünk: **REKVIEM TEMETKEZÉS**

Orosháza

Győri Vilmos tér 1.

Telefon: **(68) 311 053**

Éjjel - nappal állunk az Önök rendelkezésére.

Tisztségviselők:

Felügyelő:

Benkő Pál
Szász János
Bérczes Elemérné

Gondnok:

Tóth B. József
Csehiné Bíró Eva
Szabó Jánosné
Gyuró Jánosné

Számvevőszék elnöke:

Pataki Etelka
Szita Bálint
Bánki H. Jolán
Rédai Ilona

Pénztáros:

Kovácsné Nádai Hajnalka
Csehiné Bíró Eva

Kántor:

Tóth Lenki
Széll Eva

Jegyző:

Szabó Gizella
Hajdu Mária

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség 1993. évi szeptember 26-án megválasztott Képviselőtestületi tagjai:

Bakos Józsefné
Benkő Lajosné
Benkő Pálné
Berta Imréné
Boór Károlyné
Brebovszki István
Deák Ferencné
Dérné Csepregi Klára
Dénes Mihály
Dr. Domonkosné Ujj Veronika
Fejős Mihály
Géllény Ferencné
Gombkötő Pálné
Dr. Gulyás Mihályné
Gyömrei Antalné
Gyuró Jánosné
Hállai Józsefné
Hegedűs Istvánné
Hegedűs Sándor
Horváth József
Horváth Mariann
Iványi Istvánné
Jankó Tibor
Király Mihály
Koszorús Oszkárné
Kovács Tiborné
Kultsár István
Lázár Pál
Musztafa Szulimán
Molnár Sándorné
Nagy Gyula
Nagy Lajos
Nagy Sándorné
Nemes Endréné
Németh Pálné
Pleskó Józsefné
Papp Vilmosné
Rucz Mihály
Rédai Ilona
Bánki H. Jolán
Révész Rita
Sitkei János
Soós Antalné
Süle Antal
Süle Antalné
Szász Jánosné
Szendi H. József
Szemenyei Sándor
Szemenyei Gabriella
Szita Józsefné
Tarr Antal
Tompá Pál
Tóth Jánosné
Tóth Lajos
Tóth Antal
Varga Lajos
Török Lajos
Zelenka László
Ujj Mária

Az Orosházi Evangélikus Egyházközség 1993. szeptember 26-án megválasztott Presbitérium tagjai:

Adász József
Adász Ferenc
Benkő Pál
Berta Imre
Berta György
Bérczes Elemérné
Csehiné Bíró Eva
Csepregi Bálint
Csizmadia András
Darók Gábor
Fekete Pál
id. Gyarmati István
Győri József
Csizmadia Zoltán
Hajdú Mária
Héjjas Lajos
Jantos Istvánné
Jantos István
Dr. Kiss A. Sándor
Király Ferenc
Koszorús Oszkár
Kovács Lajos
Kovácsné Nádai Hajnalka
Musztafa Szulimán
Pataki Etelka
Pál Tamásné
Pusztai Lajos
Révész Józsefné
Soós Tiborné
Dr. Soós Tibor
Szabó Gizella
Szász János
Szabó Jánosné
Szita Bálint
Szita Imréné
ifj. Szita Lajos
Szikora József
Tóth Kálmán
Tóth Lenke
Tóth Ildikó
Tóth B. József
Thoma Gergely
Zsíros János

A Presbitérium tiszteletbeli tagjai:

Baranyai Béla
Benkő Istvánné
Csepregi János
Devosa Ilona
Fekete István
Gombkötő Lajos
Gulyás Istvánné
Helesfai Miklósné
Krajcsovic József
Kovács Mihályné
Csizmadia Andrásné
Miszlai Antal
Nagy Pálné
Séllei Béla
Szepesi Kálmán
Szemenyei Adám
Szita Imre
Tóth György
Torda M. Sándor

Várhatóan április közepén lát napvilágot Koszorús Oszkár: Orosháza jeleséi című könyve. Ebben a szerző 135 életpályát ismert meg az olvasókkal, egészen az 1899-ben születettekig. Az arcképcsarnokban több egykori evangélikus lelkész, tanító és más közéleti ember életével ismerkedhetünk meg. A kiadványt minden orosházi evangélikus figyelmébe ajánljuk.

Rövid hittan: az ismeret

Újságunk ezen utolsó oldalára dogmatikai, azaz hittani sorozatot terveztünk hitünk elmélyítése és a közös gondolkodás érdekében. Az 1. szám utolsó oldalán a tanítvány-ság mibenlétéről volt szó, aminek a lényege, üzenete az volt, hogy Jézus követése állandó tanulással jár együtt, azaz etikai kötelességünk a hittannal kapcsolatos tudásunkat fejleszteni, növelni. Ellenkező esetben először egy leállás és fixálódás következik be, majd lassan megindul a kiüresedéssel járó visszafejlődés. Úgy járhatunk, mint egy hajdan szorgalmasan megtanult idegen nyelvel, ha nem gyakoroljuk, azaz nem tartjuk életben, akkor szépen, lassan, fokozatosan elfelejtjük. Úszni, kerékpározni állítólag nem lehet elfelejteni. De nagyon sok mindent sajnos gyakorlás, tudatos fejlesztés, szellemi karbantartás nélkül elfelejtünk. Ezek közé tartozik a keresztyénségünk is, a hittan is. Mindenkinek szüksége van továbbképzésre, ha a szakmája, a hivatásában hűségesen helyt szeretne állni. Mi keresztyének sem kerülhetjük ki ezt az elvárást, mert tanítványoknak nevez minket a Szentírás újtestamentumi része, azaz a tanulás majdnem olyan fontos a számunkra, mint az imádság és az igehallgatás a szentségekkel együtt.

Lehet-e szebb feladata a hívő embernek annál, hogy Jézus Krisztust minél jobban megismerje? Aligha, mert minél jobban megismerjük a Názáreti Jézus páratlan alakját, annál jobban megszeretjük és minél erőteljesebben kötődünk hozzá a szeretet által, annál jobban szeretnénk megismerni és a közelében lenni. Mert akkor sejtünk meg valamit Pilátus híres kijelentéséből, amit nyilván akaratlanul, öntudatlanul mondott ki, ami felszakadt belőle, maga sem tudva, hogy igazán mit mond, amikor látta a már megkínzott Jézus sebek borította fennségét: Ecco Homo! Íme az ember! - olvashatjuk a Bibliánkban. Úgy is értelmezhetjük a kijelentést, hogy íme ez már ember! Nem azokra csodálkozik rá, akik győzedelmeskedni látszanak felette, nem azokat csodálja, akik megkínózták, hanem Jézus alakjáról nem tudja levenni a tekintét! Még Pilátus is ámulattal, meglepetéssel, döbbsen csodálkozással nézi az összetört, mégis különös Jézus alakját, hát akkor mennyivel inkább kellene nekünk látni és belátni, hogy Jézus alakjában nem akárkivel van dolgunk, hanem valóban a mindenható Isten Fiával, aki emberi alakjában akarta felvillantani az igazán és tisztán emberit, amely megrendítő szépséggel foglalja magában az istenit!

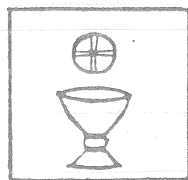
Jézus Krisztus - az Isten és az ember páratlan találkozása és összetartozása! Jézusban az ember, azaz a dávidi genetika az Isten felé, az Atya felé fordul; Krisztusban az Isten, a mindenség Ura vállalva a biológiai

keretet az ember felé fordul! Ősi hitvallással valljuk - ha ritkán mondjuk is (Niceai Hitvallás) -, hogy Jézus Krisztus egyszerre valóságos Isten! A nagy titok tehát az ember és Isten találkozása a Názáreti Jézus Krisztusban, páratlan személyében, és ő ezért nem pusztán egy vallásalapító, hanem az ember és Isten drámai találkozásának a valósága! Isten és az ember találkozásának „végtelen pontja”, és a hitélet elméleti alapja, amikor ennek a találkozási pontnak a földit felölelő mennyi deminziója felragyog!

Egy híres német teológus (E. Brunner) fogalmazta meg évtizedekkel korábban azt, amit azóta sem fogadtunk meg, de itt van az idő, hogy újra elgondoljunk felette - egyházunk, keresztyénségünk, gyülekezetünk érdekében, de a nem hívő, Istent nem találó világ érdekében is! Brunner híres tétele röviden így hangzik: a hívő embernek nemcsak arra kell törekednie, hogy hívő, keresztyén életet éljen, hanem arra is, hogy keresztyénként gondolkodjék! Brunner elismeri, hogy vannak keresztyén életű emberek, akik törekvése, hogy erejüktől függően Isten parancsolatai szerint éljenek, de nagyon kevesen vannak olyanok, akik keresztyénként gondolkodnak, akik keresztyénként értelmezik a történelmet, világot, életet, halált, bűnt, mindent...

A keresztyén gondolkodás azt jelenti, hogy az Újtestamentumi látószögből értelmezni a világot. Keresztyénségünkön belül jelentős fordulat csak akkor következhet be, ha átgondoljuk a világ- és történelemértelmezésünket is, mennyiben felel meg az pl. a páli gondolkodásnak! Hitéletünk gazdagítását jelenti a tudatosan átgondolt hittani rendszer, amely eligazítást adhat a számunkra annak érdekében, hogy az Istentől kapott életet olyan szellemben élhessük, ahogy a Názáreti Jézus gondolta el a Jn 10,28. szerint, amikor Jézus a híres jó Pásztor fejezetben a „bőség élet”-ről szolt! De ehhez kapcsolandó szorosán Jézus másik kejelentése is, amit a samáriai asszonynak címzett: „Ha ismernéd az Isten ajándékát, és hogy ki az, aki... szolt hozzád.” Jn 4,10. Ismerjük?

Ribár János

Orosházi Harangszó - Kiadó: Evangélikus Egyházközség 5900 Orosháza, Thék Endre u. 2. - Kiadásért felelős személy: Pintér János esperes-Szerkesztésért felelős: Ribár János felkész-Társzerkesztő: Györi Gábor igazgató-lelkész, Koszorús Oszkár-Készült az INICIALE BT nyomdájában Orosháza.

Gyülekezeti hírek

Keresztelés:

Megkereszteltük templomunkban:

Január 23-án Birkás Sándor és Berta Erika fia: Sándor, Roland

Február 19-én Tóth Sándor és Tóth Krisztina fia: Bence

Március 5-én Kovács Sándor és Feldvébel Mária leánya: Annamária

Isten áldása legyen a gyermekeken és családjukon!

Házasságkötés:

Március 19-én Cékmány Antal és Lőrincz Julianna kötöttek házasságot.

Temetések:

Január 26-tól március 15-ig az alábbi híveinket kísértük utolsó útjára:

Németh Pál (76 éves), Kabódi István (83), Mihucz Konstantinné (Kardos Etelka 88),

Holecska Gyula Béla (83), Seebauer Béla (68), Adász Ferencné (Csiszár Mária 73),

Szemenyei András (75), özv. Fazekas Györgyné (Garai Etel 87), Horváth Ferenc

(82), Valastyán János (57), Andó Jánosné (Bikádi Anna 83), Leszenyiczki János

(76), Kunos Sándorné (Patócs Ida 87), özv. Tokucz Jánosné (Miskucz Rozália 88),

Baranyai Béla (45), Agoston Antalné (Hudák Ilona 61), Répa Mihály (71), Madarász

József (93), özv. Gombkötő Istvánné (Fekete Mária 87), Németh János (88), özv.

Szibik Jánosné (Zahorc Mária 80), Gera Sándorné (Takács Ilona 70), özv. Kiss Fe-

rencné (Bor Margit 62), Szabó András István (86), Baki Vincéné (Szabó Ilona 63),

Hári József (79), Hegedűs Istvánné (Csiszár Julianna 70), Héjjas Gyula (88).

„Boldogok a halottak, akik az Urban halnak meg mostantól fogva. Bizony, azt mon-

ja a Lélek, mert megnyugosznak az ő fáradságuktól, és az ő cselekedeteik követik

őket.”

(Ján. jelen. 14.13.)

A Hajnal utcai egyházi óvodában várhatóan június 1-jén és 2-án reggel 8 órától dél-

után 18 óráig lesz a beíratás.

A Táncsics Mihály Gimnázium egyházi tagozatára az 1994-95-ös tanévre 23 tanuló

nyert felvételt. Egyrésze általános tantervű, másik része emelt szintű angol oktatás-

ban részesül. Az emelt órászmű fakultációs csoportban a tanulók felkészülhetnek a

középfokú angol nyelvvizsga letételére.

Örömmel értesítjük a híveket, hogy a Szőlő városrészben új evangélikus temp-

lom épül. A templom alapkövetétele 1994 április 24-én vasárnap 9 órakor lesz

ünnepélyes keretek között. Dr Harmati Béla püspök Ur szolgálatával. Erre az al-

kalomra szeretettel várjuk híveinket.

Az Orosházi Harangszó evangélikus lap kiadásának költségeire az alábbi adományok

érkeztek:

Dr Kiss A. Sándor	1000.-
Dér Jánosné	2000.-
Nagy Gyula	1000.-
2. Sz. Alt. Isk. egyházi	3000.-
tagozatának nevelői	
Pfleskó Józsefné	1000.-
Istennél tudva lévő	3300.-
4 testvérünk	

Isten áldása legyen az adakozó testvéreken.

Az Orosházi Evangélikus Gyülekezet történetéről video film készült, megvásárolható

a lelkészi hivatalban, és Koszorús Oszkár könyvesboltjában. (Orosháza, Rákóczi u.

2., az első tízemeletes ház alatt.)

Újra lesz kántorképző tanfolyam!

1994 nyarán újra lesz kántorképző tanfolyam Orosházán.

Időpontja: 1994 aug 1-14-ig

Jelentkezés feltétele:

-lelkészi ajánlás

- önéletrajz

- (vidékieknek saját névvel és címmel ellátott felbélyegzett boríték)

eljuttatása az Orosházi Evangélikus Lelkészi Hivatal címére, 5900 Orosháza, Thék

E. u. 2.

Jelentkezési határidő: 1994. május 31.

Olyan érdeklődők jelentkezésére számítunk, akik szívesen vennének részt gyülekeze-

ti kántori szolgálatban..

A városalapítási ünnepségsorozat részeként 1994. április 19-én 18.00 órakor kerül sor az egyházi oktatási intézmények közös műsorára.

Az előadás helye: Petőfi Művelődési Központ színházterme.

Ezt megelőzően 16.30-kor nyílik meg a 2. Sz. Általános Iskolában az egyházi tagozat által

összegyűjtött evangélikus iskolatörténeti kiállítás.

A 2. Sz. Általános Iskolában az egyházi tagozatos első osztályosok beíratása április 25-26-án lesz 8-18.00 óráig, az első emelet 102-es teremben.